

BANSKOBYSTRICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

KNIŽNICA MATEJA HREBENDU
RIMAVSKÁ SOBOTA

VYHODNOTENIE

ČINNOSTI KNIŽNÍC OKRESU REVÚCA
ZA ROK 2015

[2016]

Vyhodnotenie činnosti knižníc okresu Revúca za rok 2015

Knižnica Mateja Hrebendu Rimavská Sobota (KMH RS) poskytuje odbornú metodickú pomoc knižniciam okresu Revúca vyplývajúcu z požiadaviek a potrieb zriaďovateľov knižníc, zamestnancov knižníc, ako aj z dôvodu legislatívnych zmien. Riadenie knižníc prislúcha obecným a mestským úradom. **KMH RS metodicky usmerňovala spolu 15 knižníc v okrese Revúca.** V roku 2015 metodička uskutočnila v okrese Revúca **6 metodických návštev.**

I. HLAVNÉ ÚLOHY

1. Ciele

Knižnice okresu Revúca v roku 2015 plnili úlohy vyplývajúce z ich základných legislatívnych dokumentov. Ako univerzálne knižnice, kultúrne a vzdelávacie inštitúcie, zabezpečovali základné i špecializované knižnično-informačné služby a funkcie pre svojich používateľov. Plnili poslanie vzdelávania a relaxácie obyvateľov.

Knižnice organizovali kultúrne podujatia nielen v rámci celoslovenského podujatia **Týždeň slovenských knižníc**, ale počas celého roka. Zapájaním sa do celoslovenských podujatí sa knižnice snažili zaujať a získať nových používateľov svojich služieb.

V Mestskej knižnici v Jelšave každoročne organizujú **Deň otvorených dverí**. Tento deň knižnica využíva na propagáciu knižnice a jej činnosti. Informovala verejnosť o možnostiach trávenia voľného času v knižnici. Podujatia a činnosť knižníc v okrese Revúca bola podmienená finančnými možnosťami a ochotou zriaďovateľov.

Knižnice svoju činnosť propagovali:

- Mestská knižnica S. Reussa v periodiku Revúcke listy,
- Mestská knižnica v Jelšave informovala o svojej činnosti na stránkach mesačníka Jelšavan,
- Mestská knižnica Tornaľa v novinách (mesačník) Tornaľa a okolie.

V roku 2015 bola Mestská knižnica S. Reussa úspešná v dvoch projektoch a z DS MK SR jej boli pridelené finančné prostriedky na nákup knižničného fondu a na modernizáciu detského oddelenia

Tabuľka 1: Prehľad hlavných merateľných ukazovateľov činnosti knižníc okresu Revúca v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 z podkladov vyplnených v Prehľade o činnosti knižnice za rok 2015.

Merateľný ukazovateľ	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2015	Nárast, pokles (+, -)
Počet získaných knižničných jednotiek	567	585	+18
Počet výpožičiek	28 453	33 722	+5 269
Počet návštevníkov	1 460	1 168	-292
Finančné prostriedky na nákup KF	2 622	3 013	+391,

2. Riadenie, organizačné a personálne zabezpečenie úloh

Riadenie a odmeňovanie mestských a obecných knižníc prislúcha príslušným mestským a obecným úradom. Vyhodnotenie činnosti knižníc za rok 2015 bolo spracované na základe štatistických údajov. V okrese Revúca sa nachádza 42 obcí, v ktorých v roku 2015 žilo 40 124 obyvateľov, z toho knižnice boli zriadené v 15 obciach vrátane miest. Počet obyvateľov v obciach len s fungujúcimi knižnicami bol 29 172.

Z celkového počtu 15 knižníc boli:

1. Mestské knižnice:

- MsK S. Reussa v Revúcej,
- MsK v Jelšave,
- MsK v Tornali.

2. Obecné knižnice:

- 12 ObK s neprofesionálnymi pracovníkmi (z toho fungujúcich bolo 8 knižníc, 3 knižnice stagnovali 4 roky a 1 knižnica dlhodobo stagnovala).

V roku 2015 bola v okrese Revúca **zrušená 1 obecná knižnica s neprofesionálnym pracovníkom v Muránskej Hute** z dôvodu dlhodobej stagnácie, nedostatku finančných prostriedkov, z nezáujmu zo strany zriaďovateľov, ale aj obyvateľov obcí.

Tabuľka 2: Štruktúra verejných knižníc v okrese Revúca

Ukazovateľ	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2015
Mestské knižnice	3	3
Obecné knižnice	13	12
z toho		
fungujúce ObK	8	8
stagnujúce ObK	4	3
dlhodobo stagnujúce ObK	1	1
Zrušené knižnice	2	1
Spolu	16	15

Činnosť knižníc, doplňovanie KF a organizovanie kultúrno–vzdelávacej činnosti boli podmienené prostredím a závisela od starostlivosti a záujmu obecných zastupiteľstiev a od finančných možností daného regiónu.

V roku 2015 dosiahla stagnácia knižníc 26,67 %. Stagnovali celkom 3 knižnice (Nadraž, Revúcka Lehota, Sása). Stagnácia sa opakuje v prevažnej miere stále v tých istých knižniciach. Dlhodobo stagnovala 1 obecná knižnica v Držkovciach. Dôvodmi stagnácie boli predovšetkým demografický vývin obyvateľstva a tiež nedostatočný záujem zo strany obecných zastupiteľstiev, nedostatok finančných prostriedkov na celkovú prevádzku knižníc, na nákup KF, čoho dôsledkom sú zastarané fondy knižníc ako aj nezáujem obyvateľov o knižnice a ich služby.

V 8 fungujúcich knižniciach (z 12 ObK NZ) boli vymenovaní alebo poverení pracovníci z obecných úradov, ktorí personálne zabezpečovali obecné knižnice (z toho sú 2 aktívni pracovníci, 1 pracovník vykonávajúci knihovnícku činnosť a 5 pracovníci na dohodu).

Mestské a obecné knižnice okresu Revúca metodicky usmerňovala KMH RS, nakoľko v okrese nie je vytvorená knižnica s okresnou pôsobnosťou. Išlo hlavne o pomoc pri základnej evidencii, revízii a inštrukcie o možnosti podávania projektov z DS MK SR na nákup literatúry a informačných technológií pre knižnice. Metodička uskutočnila 6 metodických návštev – prevažne v stagnujúcich knižniciach na jednanie so starostami alebo zástupcami obecných úradov o odstránení dlhodobej stagnácie.

3. Vnútorňa kontrola

Vnútorňa kontrola v mestských a v obecných knižniciach okresu Revúca bola vykonávaná v zmysle Zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o Kontrole v štátnej správe, ktorú vykonávali zriaďovatelia.

II. STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU

Doplňovanie KF v roku 2015 vykonávali knižnice samostatne prostredníctvom predajcov kníh, distribučných agentúr alebo ponukových listov vydavateľstiev.

Tabuľka 3: Informácie o knižničnom fonde

Ukazovateľ	mer. j.	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2015
KNIŽNIČNÝ FOND	kn. j.	152 253	151 855
z toho			
knihy, periodika	kn. j.	150 439	150 391
špeciálne dokumenty	kn. j.	1 814	1 464
v tom			
odborná literatúra pre dospelých	kn. j.	37 558	37 284
krásna literatúra pre dospelých	kn. j.	70 754	70 791
odborná literatúra pre deti	kn. j.	5 202	4 995
krásna literatúra pre deti	kn. j.	38 739	38 785
Počet titulov dochádzajúcich periodík	exempl.	23	19
Ročný prírastok knižničných jednotiek			
	kn. j.	567	585
z toho			
kúpou	kn. j.	323	355
inou formou (darom)	kn. j.	244	230
Úbytky knižničných jednotiek			
	kn. j.	781	972
Počet kn. j. na 1 obyvateľa okresu	kn. j.	3,78	3,78
Počet kn. j. na 1 čitateľa	kn. j.	104,28	130,01
Počet kn. j. spracovaných automatizovane	kn. j.	31 808	33 932
Fin. prostr. použité na nákup KF na 1 obyvateľa okresu	€	0,07	0,08
Finančné prostriedky použité na nákup KF	€	2 622	3 013

Do fondov knižníc okresu Revúca pribudlo spolu 585 kn.j. (z toho kúpou 355 kn.j. a darom knižnice získali 230 kn.j.). **Na nákup knižničného fondu** knižnice okresu vynaložili **spolu sumu 3 013,- €** čo je **o 391,- € viac** ako v roku 2014. V porovnaní s rokom 2014 **pribudlo do fondov knižníc o 18 kn. j. viac**. Kúpou knižnice získali o 32 kn.j. viac a darom o 14 kn.j. menej ako v predchádzajúcom roku. **Úbytky knižničných jednotiek boli spolu 972 kn.j.**

Na 1 obyvateľa okresu pripadlo 3,78 kn.j., na 1 potenciálneho používateľa (súčet obyvateľov obcí, v ktorých sa knižnice nachádzajú a fungujú 30542) pripadlo 4,97 kn.j.

Z 15 knižníc okresu Revúca poskytli mestské a obecné úrady **finančné prostriedky na nákup knižničných fondov 6 knižniciam, t.j. 40 %** (Revúca, Jelšava, Tornaľa, Gemerská Ves, Rákoš, Ratková). Ostatné knižnice, t.j. 9 knižníc (z toho 4 stagnujúce a 5 fungujúcich) finančné prostriedky na nákup knižničných fondov nedostali.

III. VÝPOŽIČKY, POUŽÍVATELIA

Tabuľka 4: Informácie o výpožičkách, používateľoch a službách

Ukazovateľ	mer. j.	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2015
Výpožičky spolu	kn. j.	28 453	33 722
z toho			
absenčné výpožičky	kn. j.	26 402	28 784
prezenčné výpožičky	kn. j.	2 051	4 938
v tom			
odborná literatúra pre dospelých	kn. j.	3 241	3 948
krásna literatúra pre dospelých	kn. j.	19 139	22 077
odborná literatúra pre deti	kn. j.	702	636
krásna literatúra pre deti	kn. j.	3 159	3 556
periodiká	exempl.	2 212	3 505
MVS z iných knižníc	kn. j.	338	259
MVS iným knižniciam	kn. j.	0	0
MMVS	kn. j.	0	0
Počet výpožičiek na 1 obyvateľa okresu	kn. j.	0,71	0,84
Počet výpožičiek na 1 čitateľa	kn. j.	19,49	28,87
Počet študovní	miestnosť	4	5
Počet študijných miest	štud. miesto	53	46
Prevádzkové hodiny pre verejnosť za týždeň	hod.	142,50	131
Aktívni používatelia	osoba	1 460	1 168
z toho			
používatelia do 15 rokov	osoba	402	213
Percento čitateľov z počtu obyvateľov	%	3,63	2,91
Návštevníci knižnice spolu	osoba	10971	1 1473

Hlavné sledované číselné ukazovatele v knižniciach okr. Revúca v porovnaní s rokom 2014:

- **výpožičky zaznamenali nárast o 5 269:**
 - mestské knižnice 27 833 (+ **5 640** výpožičiek),
 - neprofesionálne obecné knižnice 5 889 (- **371** výpožičiek).

Stav výpožičiek podľa tematických skupín:

odborná pre dospelých:	nárast o 707 výpožičiek,
krásna pre dospelých:	nárast o 2 938 výpožičiek,
odborná pre deti:	pokles o 66 výpožičiek,
krásna pre deti:	nárast o 397 výpožičiek,
periodiká:	nárast o 1293 výpožičiek,
špeciálne dokumenty:	0,
MVS z iných knižníc:	pokles 79 výpožičiek.

- **používatelia zaznamenali pokles o 292:**
 - mestské knižnice 1 050 (- **39** používateľov)
 - neprofesionálne obecné knižnice 118 (- **253** používateľov).

Na 1 obyvateľa okresu pripadlo 0,84 výpožičiek. Na 1 obyvateľa obcí s fungujúcou spravodajskou jednotkou (29 172 počet obyvateľov) pripadlo 1,16 výpožičiek.

Knižnice dosiahli 2,91 % čitateľov z počtu obyvateľov okresu a 4,00 % čitateľov z počtu obyvateľov v ktorých sa knižnice nachádzajú.

IV. BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Bibliografickú činnosť mestské knižnice okresu Revúca v roku 2015 nevykazovali.

V. VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

Knižnice okrem základných služieb ponúkajú stretnutia so spisovateľmi, ilustrátormi a prekladateľmi. Organizujú rôzne zážitkové čítania, autorské čítania, rôzne formy diskusií a besied o literatúre, ale aj nové formy práce s knihou. Ponúkajú veľa zaujímavého, nového, poučného i zábavného pre svojich používateľov. Knižnice v okrese Revúca v roku 2015 **spolu zorganizovali 113 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí** pre svojich používateľov (z toho **20 informačná výchova**):

- MsK zorganizovali 78 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí (z toho 16 informačná výchova),
- ObK zorganizovali 35 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí (z toho 4 informačná výchova).

Na podujatiach sa zúčastnilo spolu **1 373 účastníkov**.

Tabuľka 6: Informácie o vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatiach

Ukazovateľ	mer. j.	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2015
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia	podujatie	68	113
Z toho			
informačná výchova	podujatie	22	20

1. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia, ktorých hlavným organizátorom sú knižnice okresu Revúca.

Z obecných knižníc organizovali iba tri knižnice vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.:

- **ObK Gemerská Ves** zorganizovala 4 podujatia, na ktorých sa zúčastnilo 62 návštevníkov (z toho nebola ani 1 hodina informačnej výchovy),
- **ObK Muráň** vykonala 4 informačné výchovy, s počtom účastníkov 100,
- **ObK Ratková** zorganizovala 27 podujatí na ktorých bolo 41 účastníkov.

Podujatia boli organizované na propagáciu vlastnej činnosti, ako i na propagáciu rôznych kultúrno-spoločenských udalostí a významných regionálnych osobností, poskytovanie svojich služieb a získanie tak nových používateľov do všetkých knižníc.

Mestská knižnica S. Reussa v Revúcej pripravila **51 kolektívnych podujatí**. Z toho **4 hodiny informačnej výchovy**. Rôzne formy literárnych dopoludní, zážitkové čítania, vedomostné súťaže a besedy boli zamerané na podporu čítania. Na podujatiach sa zúčastnilo **899 návštevníkov**. Rok 2015 bol rokom Ľudovíta Štúra. Pri tejto príležitosti knižnica pripravila literárne potulky štúrovcov pod názvom *Ďakujeme Ľudovít*.

O kultúrno-vzdelávacích podujatiach uskutočnených knižnicou a o knižných novinkách zakúpených do MsK, boli obyvatelia mesta informovaní prostredníctvom **Revúckych listov**. Svoje aktivity knižnica prezentovala vo vitríne, ktorá je umiestnená pred budovou MsKS v Revúcej.

Kultúrno-výchovné podujatia Mestskej knižnice v Jelšave boli v roku 2015 zamerané na vzdelávanie detí a žiakov v oblastiach knihovnícko-informatickej a literárnej formou literárnych a informatických príprav, exkurzií, besied, výstav a súťaží. Mestská knižnica pripravila pre svojich používateľov **12 kolektívnych podujatí**, z toho **4 hodiny informačnej prípravy**. Na podujatiach sa zúčastnilo spolu **161 návštevníkov**.

Knižnica každoročne organizuje **Deň otvorených dverí**. Tento deň knižnica využíva na propagáciu knižnice a jej činnosti. Informovala verejnosť o možnostiach trávenia voľného času v knižnici. Knižnica pravidelne aktualizuje nástenné tabule:

- výročia osobností regiónu a v odd. pre deti a mládež ,
- literárne okienko "Tvorcovia detskej knihy"- kde čitateľom pripomína výročia známych slovenských spisovateľov. Súčasťou literárneho okienka je výstavka noviniek literatúry, ktorá sa mesačne tematicky obmieňa.

Mestská knižnica v Tornali zorganizovala **15 kolektívnych podujatí**, z toho **4 hodiny informačnej prípravy**, na ktorých sa zúčastnilo spolu **161 návštevníkov**.

2. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia, ktorých hlavným organizátorom je iný subjekt.

V roku 2015 sa knižnice v okrese Revúca opäť zapojili do celoslovenských podujatí, ktoré zvyšujú návštevnosť knižnice:

- **ČÍTAME S OSMIJANKOM** - celoslovenská čitateľská súťaž,
- **Týždeň slovenských knižníc** (16. ročník): podujatia určené nielen pre používateľov, ale aj pre širokú verejnosť.

VI. METODICKÁ A KOORDINAČNÁ ČINNOSŤ

Metodickou činnosťou pre knižnice okresu Revúca je poverená KMH RS, ktorá činnosť knižníc vyhodnocuje v materiáli: *Vyhodnotenie činnosti knižníc v okrese Revúca*.

V roku 2015 vykonala metodička len 6 metodických návštev v okrese Revúca. Opätovne boli oslovení zriaďovatelia verejných knižníc, ktorí zatiaľ svoje knižnice nezaregistrovali do Zoznamu knižníc SR na MK SR a boli im zaslané príslušné tlačivá na registráciu knižníc, ktorú musí zriaďovateľ nahlásiť pri zriadení, ako aj pri zrušení knižnice do 60 dní.

Z dôvodu dlhodobej stagnácie a tiež celkového nedostatku finančných prostriedkov od zriaďovateľov ako aj z nezájmu zo strany občanov a zriaďovateľov o činnosť knižníc v roku **2015 zanikla činnosť v 1 obecnej knižnici okresu Revúca:**

- **Obecná knižnica v Muránskej Hute**

Dňa 28. 5. 2015 bola uskutočnená **odborná pracovná porada knihovníkov** okresu Revúca. Obsahom porady bolo:

- vyhodnotenie stavu činnosti verejných knižníc v roku 2014, ktoré prezentovala PhDr. Iveta Kilárová, Csc. (ORKS OS SNK MT).
- Metodička informovala knihovníkov o vyplňovaní nového štatistického výkazu KULT 10-01, v ktorom sú implementované aj údaje z formulára KULT 1-01.
- Metodička KMH RS upozornila na metodiku vykazovania podujatí zorganizovaných počas Noci s Andersenom. Odporúča vykazovať každé jedno podujatie, ktoré sa počas noci zorganizuje.

Metodička upozornila zriaďovateľov knižníc na potrebu zaevidovať svoju knižnicu v Zozname knižníc MK SR, pretože nie všetci zriaďovatelia si splnili túto povinnosť. Údaj t. j. evidenčné číslo v Zozname knižníc je potrebný hlavne pri podávaní projektov z DS MK SR.

VII. EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičnú činnosť v roku 2015 knižnice okresu Revúca v štatistických výkazoch nevykázali.

VIII. PRIESKUMNÉ, VÝSKUMNÉ A PLÁNOVANÉ INDIVIDUÁLNE ÚLOHY

Prieskumné, výskumné a plánované úlohy v knižniciach okresu Revúca neboli v roku 2015 vykonávané v dôsledku ich finančnej a personálnej náročnosti. Sústavne sa však sledujú a analyzujú používateľské záujmy, rozvoj technického vybavenia a v rámci dostupných individuálnych foriem vzdelávania i profesionálny rozvoj.

IX. STAV ELEKTRONIZÁCIE A INFORMATIZÁCIE

V roku 2015 mali knižnice v okrese Revúca nasledovný stav informačných technológií:

- 19 osobných PC
- z toho 16 PC pre verejnosť

Z toho:

- MsK Revúca: vlastní 2 počítače, ktoré nie sú dostupné pre verejnosť,
- MsK Jelšava má 8 počítačov, všetky sú prístupné verejnosti (210 návštevníkov internetu),
- MsK Tornaľa vlastní 4 počítače, z toho 3 počítače s internetom, ktoré slúžia verejnosti (1 074 návštevníkov internetu).

V knižniciach okresu Revúca bolo **spolu 1 800 návštevníkov internetu**.

X. ZÍSKANÉ GRANTY

V DS MK SR uspela v roku 2015 MsK S. Reussa v Revúcej:

- 1 800,- € na nákup KF,
- 1 140,- € na modernizáciu detského oddelenia.

XI. SPOLUPRÁCA S INÝMI SUBJEKTAMI A ORGANIZÁCIAMI

Pri organizovaní kolektívnych podujatí a ostatných činností knižnice okresu spolupracovali s kultúrno-spoločenskými zariadeniami v mieste pôsobiska, všetkými typmi škôl a spoločenskými organizáciami.

Mgr. Eva Novotná
dočasne menovaná riaditeľka

V Rimavskej Sobote, 15. 6. 2016

Vypracovala: Bc. Stanislava Hriňová, metodička KMH RS

Zdroj:

z podkladov vyplnených v *Prehľade o činnosti knižnice za rok 2015*.